

Aan

Minister voor APP

nota

nota bij beantwoording kamervragen Omtzigt met
betrekking tot advies landsadvocaat

Aanleiding

Het lid Omtzigt (Omtzigt) heeft op 2 augustus 2023 en 9 augustus 2023 Kamervragen ingediend met betrekking tot het advies van de landsadvocaat over invaren. Er is reeds een uitstelbrief gestuurd. De antwoorden dienen op basis van de uitstelbrief voor 13 september 2023 naar de Tweede Kamer te worden gestuurd.

Geadviseerd besluit

We adviseren u akkoord te gaan met de beantwoording van de vragen en de bijgevoegde aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- Het lid Omtzigt (Omtzigt) vraagt om openbaarmaking van (interne en externe) adviezen met betrekking tot het invaren van pensioenen.
- Vanwege het Rijksbrede beleid worden adviezen van de landsadvocaat van voor 1 juli 2021 niet openbaar gemaakt. Adviezen uitgebracht na 1 juli 2021 worden alleen openbaar gemaakt als dit beleidsadviezen betreft. Procesadviezen worden niet openbaar gemaakt omdat dit het procesbelang van de Staat en daarmee het belang van de Staat raakt, zoals genoemd in artikel 68 van de Grondwet. De Staat heeft, net als iedere persoon, het recht om zich vertrouwelijk te wenden tot een advocaat voor bijstand en advies.
- De opgevraagde adviezen dateren van voor 1 juli 2021 en worden conform het Rijksbrede beleid niet openbaar gemaakt. De landsadvocaat hoefde destijds ook nog geen rekening te houden met mogelijke openbaarmaking van de adviezen.
- In overleg met WBJA adviseren we deze algemene beleidslijn te blijven volgen en de externe adviezen niet te verstrekken noch ter inzage te geven.
- Ten aanzien van interne adviezen, waarbij we uitgaan van adviezen/nota's gericht aan of opgesteld voor de bewindspersoon, was er voor juli 2021 geen algemene beleidslijn op basis waarvan documenten wel of niet worden verstrekt. Vanaf 1 juli 2021 geldt de beleidslijn actieve openbaarmaking nota's. Aangezien het verzoek ziet op adviezen/nota's van voor juli 2021 die niet actief openbaar zijn gemaakt, zal per document een beoordeling moeten worden gemaakt of openbaarmaking het belang van de Staat kan raken.

TER BESLISSING

Datum

7 september 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij

11 september 2023

Bijlage(n)

2

- Het verzoek van het lid Omtzigt is evenwel buitengewoon omvangrijk mede omdat het een lange periode bestrijkt en deels van voor de invoering van de digitale archivering dateert. De beantwoording bevat een duiding van de manier waarop u het verzoek interpreteert en welke informatie er openbaar gemaakt kan worden voor zover het belang van de Staat zich daar niet tegen verzet.
- Vanwege de omvang van het verzoek en het beslag op de ambtelijke capaciteit stelt u een termijn (november) voor zodat de documenten geïnterpreteerd kunnen worden en daar een gerichte beoordeling op kan plaatsvinden. Een eerdere termijn achten wij gelet op de omvang en complexiteit van het verzoek redelijkerwijs niet mogelijk.

Datum
7 september 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Toelichting

- Het lid Omtzigt (Omtzigt) vraagt om openbaarmaking van adviezen met betrekking tot het invaren van pensioenen.
- Conform de Rijksbrede beleidslijn worden juridische adviezen van voor 1 juli 2021 niet verstrekt. Na 1 juli 2021 worden beleidsadviezen openbaar gemaakt. Procesadviezen worden niet openbaar gemaakt.
- Er zijn adviezen uitgebracht ter zake van het Pensioenakkoord 2011. Het pensioenakkoord 2011 heeft geleid tot een wetsvoorstel in 2013 dat uiteindelijk niet is ingediend bij de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel, inclusief de juridische analyse, heeft in 2013 wel opengestaan voor internetconsultatie.
- In de media verscheen in 2011 een bericht dat de landsadvocaat zou hebben geadviseerd dat invaren niet juridisch mogelijk was. Hierdoor ontstond het beeld dat in 2011 heel anders over het invaren werd gedacht.
- In de periode 2011-2013 zijn negen juridische (concept) adviezen uitgebracht door advocaten rondom het thema invaren.
- De juridische analyse in de adviezen is verwerkt in een tweetal openbare documenten; het rapport collectief invaren uit 2012 en het wetsvoorstel invoering reële ambitieovereenkomst zoals dat in 2013 voor internetconsultatie werd opgesteld.
- Na het sluiten van het Pensioenakkoord 2019 is de landsadvocaat gevraagd te reflecteren op de vormgeving van het invaren richting de nieuwe pensioenregelingen. Het advies is in juni 2020 verstrekt en verwerkt in de memorie van toelichting bij de Wet toekomst pensioenen.
- Deze adviezen zijn ook onderwerp van debat geweest tijdens de behandeling van de Wet toekomst pensioenen in de Tweede en Eerste Kamer. Met name in de schriftelijke beantwoording richting de Eerste Kamer is ervoor gekozen specifiek toe te lichten waar het advies betrekking op had, waar het is verwerkt en tot welke wijzigingen ten aanzien van de vormgeving van het invaren het heeft geleid.
- Voorts worden vragen gesteld over derden die het advies uit 2011 zouden hebben mogen inzien. We hebben dat zo goed als mogelijk geprobeerd te reconstrueren. In de antwoorden wordt toegelicht dat het klopt dat de twee personen het advies hebben ingezien, maar dat hier op dat moment ook een bijzondere reden voor was. Het advies was gevraagd in het kader van de onderhandelingen over het Pensioenakkoord 2011. Een paar maanden later is het Pensioenakkoord 2011 gesloten. De exacte voorwaarden waaronder dit gebeurde hebben we niet, wel hebben we

begrepen dat deze personen onder toezicht van een ambtenaar en zonder medeneming van telefoon het advies hebben mogen inzien.

Datum
7 september 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Bijlagen

Volnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Beantwoording kamervragen lid Omtzigt 2023Z13977	Verzenden aan TK	
2	Beantwoording kamervragen lid Omtzigt 2023Z14051	Verzenden aan TK	